

MODAL FE'LLAR MODALS

Ingliz tilida modallik (ish-harakatga munosabat) ma'nosini ifodalovchi maxsus fe'llar mavjud. Modallik ma'nosi deyilganda asosan majbur etish, zaruriyat, ruxsat, taxmin kabilar tushuniladi. Modal fe'llar o'zlari mustaqil ishlatilmay, boshqa fe'llarga qo'shilib keladi.

Can mumkinlik, layoqat, qobiliyat, imkoniyat kabilarni ifodalaydi.

Who **can** speak English?
Kim inglizcha gapira oladi?

Can modal fe'lining ekvivalenti **be able to** modal fe'lidir.

He **is not able to** translate this text.
U bu matni tarjima qila olmaydi. (tarjima qilishga qodir emas)

May mumkinlik, ijozat, faraz qilish kabilarni ifodalaydi.

May I come in?
Kirsam maylimi? (Mumkinmi?)

May modal fe'lining ekvivalenti sifatida **be allowed to** ishlatiladi.

Then he **was allowed to** come in.
Keyin unga kirishga ruxsat berildi.

Must va **should** modal fe'llari majburiylik, zaruriyat kabilarni ifodalaydi.

You **must** do as I told you.
Siz men aytganimdek qilishingiz kerak.
The windows are dirty. I **must** clean them.
Derazalar iflos. Ularni artishim kerak.
You **should** go and see this film. It's very interesting.
Siz, albatta, borib bu filmni ko'rishingiz kerak. U juda

qiziqarli.

I **must** do it now. I can't leave it till tomorrow.

Men buni hozir qilishim kerak. Uni ertaga qoldira olmayman.

Must modal fe'li bilan tuzilgan savolga inkor javob qaytarilganda **needn't** (= **need not**) ishlatiladi.

Must I do it now?

Shuni hozir qilishim shartmi?

No, you **needn't** (do it now).

Yo'q, (hozir qilishing) shart emas.

Agar nima qilishingiz haqida ko'rsatma olmoqchi bo'lsangiz **shall** fe'lini qo'llang.

Shall I repeat the sentences?

Gapni qaytarishim kerakmi?

Must modal fe'li inkor shaklda qat'iyman qilishni ifodalaydi.

You **mustn't** do that.

Bunday qilmasliging kerak.

You **mustn't** play with matches.

Gugurt o'ynamasliging kerak.

You **mustn't** be late.

Kechikmasligingiz kerak.

Must modal fe'lining o'tgan zamon shakli mavjud emas. O'tgan zamonda unga ma'nodosh bo'la oladigan **have to** yoki **have got to** ishlatilishi mumkin.

I can't go with you now, I **have to** (**have got to**) do my homework.

Men hozir sizlar bilan keta olmayman, uy vazifamni tayyorlashim kerak.

There was no bus in the street and we **had to** walk home.

Ko'chada birorta avtobus yo'q edi va biz uyga piyoda ketishga majbur bo'ldik.

Have to modal fe'lining so'roq shakli egadan oldin **do** / **does** / **did** yordamchi fe'lini qo'llash orqali ifodalanadi.

When **do** I **have to** do it? (=When I **have got to** do it?)

Men buni qachon qilishim kerak?

Inkor gaplarda **do not (don't) / does not (doesn't)**
/ **did not (didn't)** ishlatiladi.

You **don't have to** stay.

Qolishingiz shart emas.

They **didn't have to** wait long.

Ko'p kutishlariga to'g'ri kelmadi.

Hozirgi zamonda inkorni **haven't got / hasn't got**
tarzida ham ifodalash mumkin.

You **haven't got** to stay.

Sizning qolishingiz shart emas.

Have to o'tgan va kelasi zamonlarda ham qo'llanishi
mumkin.

It was too late and we **had got to** walk home.

Juda kech bo'lgan edi va biz uyga piyoda ketishga majbur bo'ldik.

I'll **have** to do this work tomorrow.

Bu ishni ertaga qilishimga to'g'ri keladi.

Should modal fe'li ko'proq maslahat va nasihat
ma'nosida qo'llanadi.

You **should** see a doctor.

Sen shifokorga uchrashishing kerak.

He **shouldn't** work so hard.

U bunchalik qattiq ishlamasligi kerak.

Be to oldindan kelishilganlikni ifodalaydi.

We **are to** start tomorrow.

Biz ertaga jo'nab ketishimiz kerak. (*shunday kelishganmiz*)

The students **are to** come at two o'clock.

Talabalar soat ikkida kelishlari kerak.

Need modallik ma'nosini asosan so'roq va bo'lishsiz
gaplarda ifodalab keladi.

You **needn't** go there.

U yerga borishingiz kerak emas.

Dare botinish va jur'at etishni ifodalaydi.

I **dare** not to ask him to come here.
Undan bu yerga kelishni iltimos qilishga botina olmadim.